

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
“ТЕОРІЯ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН”
(для бакалаврів)

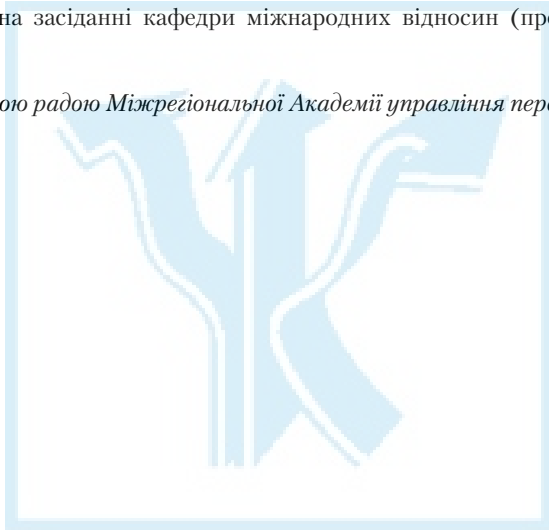
МАУП

Київ 2007

Підготовлено викладачем кафедри міжнародних відносин *М. Х. Ялі*

Затверджено на засіданні кафедри міжнародних відносин (протокол № 2 від 06.09.06)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

МАУП

Ялі М. Х. Навчальна програма дисципліни “Теорія міжнародних відносин” (для бакалаврів). – К.: МАУП, 2007. – 18 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план, зміст дисципліни “Теорія міжнародних відносин”, теми контрольних робіт, питання для самоконтролю, а також список літератури.

© Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2007

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Теорія міжнародних відносин є необхідною складовою гуманітарних навчальних дисциплін, що віддзеркалює зародження і розвиток системи міжнародних відносин у теоретичній площині; досліджує теоретичні засади і виробляє практичні рекомендації щодо формування світової системи міждержавної взаємодії. Вивчення закономірностей цієї специфічної галузі життя світового співтовариства набуває дедалі більшого наукового і практичного значення. Отже, мета дисципліни “Теорія міжнародних відносин” – сформуванню об’єктивного уявлення про систему існування людства у сучасній парадигмі його розвитку; оволодіти теоретичними знаннями і здобути практичні навички у здійсненні адекватної часові зовнішньої політики держави; засвоїти основні положення теоретичних понять; вивчити аргументи провідних політологічних шкіл щодо засад і розвитку міжнародних відносин.

Завданнями курсу є:

- обґрунтування теоретико-методичних засад формування і розвитку парадигм теорії міжнародних відносин;
- опанування методами і поняттями досліджень міжнародних відносин (аналітичний метод, синтетичний метод, міжпредметний аналіз, “система міжнародних відносин”, “ієрархія”, “міжнародний порядок”, “флуктуації системи”, “зовнішнє середовище” тощо);
- ознайомлення з працями провідних науково-теоретичних шкіл і напрямками досліджень міжнародних відносин;
- ознайомлення з характерними ознаками розвитку міжнародних відносини;
- характеристика основних парадигм теорії міжнародних відносин;
- вивчення закономірностей розвитку системи міжнародних відносин;
- розгляд моделей системи міжнародних відносин з погляду ієрархічності: “уніполь”, “двополюсна система”, “багатополюсна система”;
- розгляд цивілізаційних теорій;
- розгляд теорій міжнародного порядку;
- розгляд теорій інформаційного суспільства;
- розгляд загальної теорії глобалізації;

- обґрунтування місця і ролі України в сучасній системі міжнародних відносин.

Міжпредметні зв'язки: вивчення дисципліни “Теорія міжнародних відносин” пов'язано з вивченням таких навчальних дисциплін, як “Історія міжнародних відносин”, “Політологія міжнародних відносин”, “Соціологія”, “Країнознавство”, “Зовнішня політика зарубіжних країн”, “Міжнародні відносини і світова політика”, “Політологія”, “Геополітика”, “Глобалістика”, “Культурологія”, “Філософія”, “Політична географія”.

Навчальна програма розрахована на підготовку бакалаврів за спеціальностями “Політологія”, “Країнознавство”, “Менеджмент ЗЕД” тощо.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“ТЕОРІЯ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми
1	2
	Змістовий модуль I. Основні складові теорії і методики курсу “Теорія міжнародних відносин”
1	Теорія міжнародних відносин як наука
	Змістовий модуль II. Міжнародні відносини як суспільне явище
2	Сутність і характерні ознаки міжнародних відносин
3	Суб'єкти міжнародних відносин
	Змістовий модуль III. Міжнародні відносини як процеси взаємодії суб'єктів і як процеси взаємодії інтересів суб'єктів
4	Міжнародні відносини як процеси взаємодії суб'єктів
5	Міжнародні відносини як процеси взаємодії інтересів суб'єктів
	Змістовий модуль IV. Головні напрями в теорії міжнародних відносин
6	Політичний реалізм і неореалізм
7	Неолібералізм і біхевіоризм
8	Теорії міжнародного середовища

1	2
9	Змістовий модуль V. Загальна теорія глобалізації Становлення теорії глобалізації
10	Технологічний розрив: нова стратифікація людства
11	Теорії інформаційного суспільства
Разом годин: 54	

ЗМІСТ
дисципліни

“ТЕОРІЯ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН”

**Змістовий модуль I. Основні складові теорії і методики курсу
“Теорія міжнародних відносин”**

Тема 1. Теорія міжнародних відносин як наука

Основні завдання вивчення курсу, огляд основних джерел і літератури. Історичний екскурс з питання формування і становлення теорії міжнародних відносин як науки, засвоєння головних цілей-ідеалів, а також спеціальних завдань теорії міжнародних відносин. Система методологічних принципів теорії міжнародних відносин, зокрема системний підхід, системно-якісний аналіз, структурно-функціональний аналіз, методики одно- і багатофакторного аналізу, статистичні методи аналізу, метод моделювання, аналітичний метод, синтетичний метод, а також основні методичні прийоми, що застосовуються при дослідженні міжнародних відносин (аналогія, порівняння, інтерполяція, структуризація, екстраполяція та ін.). Узагальнююче значення теорії міжнародних відносин у системі суспільних наук.

Література [5; 17–19; 27; 38–40]

Змістовий модуль II. Міжнародні відносини як суспільне явище

Тема 2. Сутність і характерні ознаки міжнародних відносин

Міжнародні відносини в системі суспільних відносин. Основні поняття суспільних відносин: “індивід”, “соціальні сукупності”, “соціальні групи”, “населення”, “соціальний організм” “ідентичність”. Визначення понять “міжнародних відносин” залежно від підходу до їх дослідження (історичний, соціологічний, філософський, психоло-

гічний), а також у межах окремих теоретичних напрямів (політичний реалізм, біхевіоризм). Види міжнародних відносин: економічні, політичні, воєнно-стратегічні, культурні, ідеологічні. Рівні міжнародних відносин (геополітичний критерій): глобальний, регіональний, суб-регіональний, локальний; відносини рівнів індивідів і соціальних організацій. Перший постулат теорії міжнародних відносин В. М. Хоніна.

Особливі онаки, що принципово відрізняють міжнародні відносини від інших видів суспільних відносин: поліцентризм, складність, системність, глобальність, взаємозалежність між внутрішньодержавними і міжнародними відносинами, економічна детермінованість, культурний плюралізм, інформаційна залежність.

Література [5; 17–19; 27; 38–40]

Тема 3. Суб'єкти міжнародних відносин

Зміст понять “суб'єкт міжнародних відносин”, “учасник”, “актор”. Два основні напрями в дослідженні суб'єктів міжнародних відносин: “державоцентризм” (Г. Моргентхау, Г. Кіссінджер, Р. Арон, П. Циганков) і “транснаціоналізм” (Дж. Розенау, Дж. Най, Р. Кеохейн). Основні позиції і категорії напрямів, зокрема, “держава”, “державний суверенітет”, “міжнародні організації”. Четвертий і п'ятий постулати теорії міжнародних відносин В. М. Хоніна, а також поняття “міждержавні відносини”, “персони-учасники”, “державні і недержавні актори”, “соціальний шлейф”. Міжнародні відносини рівнів індивідів і соціальних організацій.

Література [5; 17–19; 27; 38–40]

Змістовий модуль III. Міжнародні відносини як процеси взаємодії суб'єктів і як процеси взаємодії інтересів суб'єктів

Тема 4. Міжнародні відносини як процеси взаємодії суб'єктів

Середовище і рівні міжнародних взаємодій.

Зміст понять “інтерація”, “засоби дій”, “можливості суб'єкта”, “соціальний процес”, “пучок процесів”, “темпор”, “соціальний аттрактор”, “міжнародне середовище”. Основні функції свідомості. Інформаційний характер суспільних відносин. Основні види свідомості: “індивідуальна свідомість”, “суспільна свідомість”, “національна сві-

домість”, “колективна свідомість”, “колегіальна свідомість”. Поняття і рівні суспільних потреб. Сьомий постулат теорії міжнародних відносин Хоніна.

Література [5; 17–19; 27; 38–40]

Тема 5. Міжнародні відносини як процеси взаємодії інтересів суб'єктів

Поняття міжнародних інтересів суб'єктів. Фази процесу роботи свідомості: мотивації, орієнтації, адаптації інтересу до об'єкта інтересу. Типологізація міжнародних інтересів суб'єктів: “міжнародні інтереси соціальних сукупностей”, “національні інтереси”, “міжнародні інтереси народів”, “загальнолюдські інтереси”, “міжнародні інтереси держав”, “особисті міжнародні інтереси”. Класифікація міжнародних інтересів: “міжнародні економічні інтереси”, “міжнародні ідеологічні інтереси”, “міжнародні соціально-культурні інтереси”, “міжнародні політичні інтереси”. Кваліфікація міжнародних інтересів: три основні класи інтересів: “найвищі”, “корінні”, “приватні”. Ієрархія міжнародних інтересів: “глобальні міжнародні інтереси”, “стратегічні міжнародні інтереси”, “тактичні міжнародні інтереси”, “операційні міжнародні інтереси”.

Література [5; 17–19; 27; 38–40]

Змістовий модуль IV. Головні напрями в теорії міжнародних відносин

Тема 6. Політичний реалізм і неореалізм

Джерела політичного реалізму (Фуکیدід, Н. Макіавеллі, Т. Гоббс, Г. Гегель, М. Вебер). Теорія балансу сил. Зміст і поняття. Основні принципи теорії політичного реалізму: Г. Моргентау, Р. Арон, Г. Кіссінджер. Неореалізм: К. Уолтц “Теорія міжнародної політики”, Р. Гілпін “Війна і зміни в світовій політиці”. Поняття стабільності, нестабільності, рівноваги сил. Найважливіші відмінності неореалізму від теорії класичного реалізму.

Теорія світового порядку: (Зб. Бжезинський, Г. Кіссінджер, Ян Кларк, Сол Мендловіц, У. Ростоу, С. Хоффман, К. Уолтц, Дж. Айкенберрі, Х. Булл, А. Д. Богатуров, Ю. П. Давидов). Поняття світового і міжнародного порядків в інтерпретації реалістичного і неореалістичного, а також біхевіористичного підходів. Типології світо-

вих порядків: “полюсна”, “топонімічна”, “змішана”. Поняття “полюсу”, “центру сили”, “уніполь”, “біполярна система”, “багатопольсна система”.

Література [1; 3; 4; 7; 9; 12; 13; 17–19; 38–41; 45; 46; 48–50; 54]

Тема 7. Неолібералізм і біхевіоризм

Неолібералізм: плюралізм і теорія світового суспільства. Дж. Розенау “Турбулентність в світовій політиці”, “Вивчення світової політики”, Дж. Най і Р. Кеохейн “Транснаціональні відносини і світова політика”. Основні ознаки сучасних міжнародних відносин. Поняття “турбулентність”, “точка біфуркації”, “поліцентрична світова політика”, “транснаціональні відносини”. Концепція “світового уряду”. (Дж. Раггі, С. Мендловиц, Р. Фолк, Р. Кларк).

Ф. Фукуяма “Кінець історії?”.

Сутність біхевіористичного підходу. Теорії зв’язку, “теорія поля”, системні теорії. Х. Булл, Дж. Моделскі, М. Каплан, К. Райт, Ф. Ріггс.

Література [17–19; 25; 27; 32–34; 38; 39; 40; 51–53]

Тема 8. Теорії міжнародного середовища

Теорії географічного детермінізму і геополітика. Геополітика морської держави. Праці А. Мехена. Найважливіші концепції Х. Макіндера. Хартленд. Ідеї Н. Спайкмена. Рімленд. Атлантизм. Зб. Бжезинський “Велика шахівниця”. Марксизм і неомарксизм. Теорія “світ-системи” І. Уолерстайна.

Теорія цивілізацій. А. Тойнбі “Осягнення історії”. С. Хантінгтон “Зіткнення цивілізацій”. Українська школа теорії цивілізацій: Ю. Павленко, С. Кримський, Ю. Пахомов. “Історія світової цивілізації”.

Поняття “геополітика”, “зовнішнє середовище”, “світ-система”, “центр”, “напів-периферія”, “периферія”, “цивілізація”, “макродивізіонна система”, “стадіальність історичного процесу”, “макрохристиянський світ”.

Література [3; 4; 6; 10; 14; 17–19; 21; 24; 27; 28; 35; 38; 39; 42; 43]

Змістовий модуль V. Загальна теорія глобалізації

Тема 9. Становлення теорії глобалізації

Зміст і різниця понять “глобалізація” і “глобальність”. Історія глобалізації. Теоретичний вимір: соціологія глобалізації (Бек, Гелд), теорія культурної глобалізації (Робертсон, Аппадурі, Олброу, Фезерстоун, Леш, Уррі), політична глобалістика. Витоки глобалізації. Особливості науково-технічної революції. Технологічний прогрес. Від економічної глобалізації до глобальної цивілізації.

Поняття: “глобалізація”, “глобальність”, “економічна глобалізація”, “політична глобалізація”, “локалізація”, “фрагментація”, “культурна глобалізація”, “глокалізація”, “фрагментація”, “макдональдизація”.

Література [2; 4; 5; 8; 15; 17–21; 26; 29; 34; 38–40; 42; 44]

Тема 10. Технологічний розрив: нова стратифікація людства

З. Бауман: глобалізоване багатство, локалізована бідність. Уткін: Протистояння багатой “півночі” і бідного “півдня”. Всесвітня технологічна піраміда. Метатехнології. Концентрація інтелекту. ТНК: становлення глобального монополізму. Базові соціальні протиріччя доби глобалізації.

Зміст понять “технологічна піраміда”, “метатехнології”, “інформаційні технології”, “технології формування свідомості”, “нова всесвітня стратифікація”, “соціокультурна ієрархія”, “глобально-локальна взаємозалежність”, “глобальні багатії”, “локальні бідняки”.

Література [2; 4; 5; 8; 15; 17–21; 26; 29; 34; 38–40; 42; 44]

Тема 11. Теорії інформаційного суспільства

Вплив глобалізації на суспільство. Еволюція індивідуальної свідомості. Біологічна еволюція. Публічна сфера і зміни в інформаційній галузі.

Д. Белл: інформаційне суспільство як постіндустріалізм. М. Кастельс: інформаційний капіталізм. Ю. Хабермас: управління інформацією і технології формування свідомості. Г. Шіллер: корпоративний капіталізм.

Зміст і різниця понять “інформаційне суспільство”, “інформаційно-нальне суспільство”, “інформаційна економіка”, “інформаційно-налізм”, “постіндустріальне суспільство”, “постіндустріалізм”.

Література [2; 4; 8; 15; 17–21; 26; 29; 30; 34; 38–40; 42; 44; 47; 52; 53]

ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

1. Становлення і розвиток теорії міжнародних відносин як самостійної наукової дисципліни.
2. Методологічні основи теорії міжнародних відносин.
3. Міжнародні відносини в системі суспільних відносин.
4. Характерні ознаки міжнародних відносин.
5. Типологія міжнародних інтересів суб'єктів.
6. Вестфальська система міжнародних відносин: поняття, сутність, складові.
7. Школа політичного реалізму Ганса Моргентау.
8. Р. Арон — засновник французької соціологічної школи міжнародних відносин.
9. К. Уолц: системний характер міжнародних відносин.
10. Неомарксистські теорії: “світ-система” Е. Уолерстайна.
11. Теорії цивілізацій: “Зіткнення цивілізацій” С. Хантінгтона.
12. Д. Белл: інформаційне суспільство як постіндустріалізм.
13. Розвиток системи міжнародних відносин в умовах глобалізації.
14. Ф. Фукуяма: “Кінець історії?”.
15. Поняття і основні типи міжнародних систем.
16. Транснаціональні корпорації як суб'єкти міжнародних відносин.
17. Україна в сучасній системі міжнародних відносин.
18. “Полюсна” типологія міжнародних порядків.
19. Політичний реалізм: суть, зміст, основні представники школи.
20. Британська школа міжнародних відносин.
21. Міжнародні відносини як процеси зовнішньополітичних взаємодій суб'єктів.
22. Російська школа теорії міжнародних відносин. Основні напрями і здобутки.
23. Модернізація як чинник глобального розвитку.
24. Цивілізаційна парадигма в теорії міжнародних відносин.
25. Глобальні та регіональні міжнародні системи.
26. Характеристика сучасного стану міжнародних відносин.

27. Китай у сучасних міжнародних відносинах.
28. Вплив глобалізації на природу міжнародних відносин.
29. Ієрархія міжнародних систем.
30. Суверенітет і наднаціональність міжнародних систем.
31. Теорії географічного детермінізму.
32. Вплив інформаційних технологій на суспільні відносини.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Предмет теорії міжнародних відносин.
2. Роль і місце теорії міжнародних відносин у суспільних науках.
3. Цілі теорії міжнародних відносин.
4. Аналітичний метод у теорії міжнародних відносин.
5. Конвент-аналіз і івент-аналіз у теорії міжнародних відносин.
6. Метод моделювання в теорії міжнародних відносин.
7. Поняття “парадигма” і “концепція”.
8. Зміст понять “фактор”, “процес”, “система”.
9. Синергетичний підхід у теорії міжнародних відносин.
10. Зміст поняття “соціетальний психофрактал”.
11. Основні етапи формування та еволюції теорії міжнародних відносин.
12. Компоненти теорії міжнародних відносин.
13. Зміст понять “трансформація”, “турбуленція”.
14. Поняття міжнародних відносин.
15. Перший і другий постулати теорії міжнародних відносин Хоніна.
16. Суб’єкти міжнародних відносин. Державоцентризм і транснаціоналізм.
17. Міжнародні відносини як процеси взаємодії суб’єктів.
18. Середовище міжнародних взаємодій.
19. П’ятий постулат теорії міжнародних відносин Хоніна.
20. Рівні міжнародних взаємодій.
21. Поля міжнародних взаємодій.
22. Восьмий постулат теорії міжнародних відносин Хоніна.
23. Поняття міжнародних інтересів суб’єктів.
24. Типологія міжнародних інтересів суб’єктів.
25. Сьомий постулат теорії міжнародних відносин Хоніна.
26. Поняття “стабільності” і “нестабільності” в теорії міжнародних відносин.
27. Поняття “інформаційного суспільства”.

28. Методи аналізу міжнародних відносин.
29. Метод системного аналізу в теорії міжнародних відносин.
30. Сутність понять “світового” і “міжнародного” порядків.
31. Проблема ідеологічного плюралізму в науці про міжнародні відносини.
32. Філософи Стародавньої Греції і Риму про людину, суспільство і державу.
33. Формування Вестфальської системи міжнародних відносин.
34. Базові соціальні протиріччя доби глобалізації.
35. Зміст поняття “полюс” і “центр сили”.
36. Поняття суверенітету держави як основа Вестфальської системи міжнародних відносин.
37. Універсалізм і регіоналізм у міжнародних відносинах.
38. Ганс Моргентау — засновник школи політичного реалізму.
39. Методи дослідження розвитку міжнародних відносин.
40. Школа політичного реалізму.
41. Поняття “геополітика”, “зовнішнє середовище”, “світ-система”.
42. Історична обумовленість міжнародних відносин та їх місце в історії соціально-політичної думки.
43. Тринадцятий постулат теорії міжнародних відносин Хоніна.
44. Погляди античних мислителів на війну, мир і міжнародні відносини.
45. З. Бауман: глобалізоване багатство, локалізована бідність.
46. Поняття “національного інтересу”.
47. Ієрархія міжнародних інтересів.
48. Основні ідеї Н. Макіавеллі про політику у сфері міжнародних відносин.
49. Закони діалектичного розвитку німецького філософа Г. Гегеля та їх підтвердження у практиці розвитку міжнародних відносин.
50. Державоцентристська школа теорії міжнародних відносин та її основні представники.
51. Сутність міжнародних відносин у наукових доробках Г. Моргентау.
52. Зміст понять “національні цінності”, “національний інтерес”, “баланс сил” і “державо-нація”.
53. Принципи політичного реалізму Г. Моргентау.
54. Інтерпретація міжнародних відносин ідеалістичною школою політології. Р. Арон.

55. Світова політика в концепціях “транснаціоналістів”. Теорія взаємозалежності: сутність і прикладне значення.
56. Представники неомарксизму про світовий устрій і міжнародне середовище. “Світ-системний” аналіз Е. Уолерстайна.
57. Відмінність неореалізму від класичного політичного реалізму в інтерпретаціях міжнародних відносин.
58. Зміст поняття “просторово-часового континуума”.
59. Основні риси та концепції французької школи міжнародних відносин (школа соціології).
60. Поняття і сутність системи міжнародних відносин.
61. Держава, різновиди держав, функції держави.
62. Спільне між світовою політикою і міжнародними відносинами. Чи можна ототожнювати міжнародні та міждержавні відносини?
63. Основні складові та рушійні сили світового політичного процесу.
64. Причина збільшення кількості міжнародних суб’єктів (акторів).
65. Концепція “зіткнення цивілізацій” С. Хантінгтона та її відповідність реаліям сучасного міжнародного життя.
66. “Кінець історії” – за твердженням американського політолога Ф. Фукуями.
67. Назвіть, які з перелічених понять є основними елементами міжнародної системи: “державо-нація”, “міжнародний актор”, “географічний регіон”, “сфера суспільних відносин”.
68. Зміст понять “центр”, “напівпериферія”, “периферія”.
69. Кваліфікація міжнародних інтересів: три основні класи інтересів: “найвищі”, “корінні”, “приватні”.
70. Найстабільніші типи міжнародної системи з позицій політичного реалізму.
71. Теорія “постіндустріального суспільства” Д. Белла.
72. У. Бек “Що таке глобалізація?”.
73. Дослідження війни, класифікація воєн (К. Райт, К. Уолтц).
74. Місце України в сучасній міжнародній системі, регіональній системі та СНД.
75. Суб’єкти і об’єкти міжнародного права як основні учасники становлення і розвитку міжнародних відносин.
76. Базові теорії міжнародних відносин.
77. Держава – головний суб’єкт міжнародних відносин. Функції і завдання держав.
78. “Світ каскадуючих взаємозалежностей” за Джеймсом Розенау.
79. Теорія концентричних кіл у розвитку міжнародних систем.

80. Неореалізм: К. Уолтц “Теорія міжнародної політики”.
81. Теорія спіралеподібного розвитку людства (Тойнбі).
82. Характеристика сучасного стану міжнародних відносин.
83. Особливості науково-технічної революції.
84. Моделі соціального розвитку (аграрії та індустрії Модельського).
85. Двадцятий постулат теорії міжнародних відносин Хоніна.
86. Протистояння “Північ” — “Південь”.
87. Зародження нових центрів сили. Особливості розвитку КНР.
88. Роль Російської Федерації у формуванні нової осі взаємотяжіння.
89. Російська наукова школа розвитку міжнародних відносин (від М. Бакуніна, М. Бердяєва до О. Дугіна, М. Загладіна, М. Косолапова, К. Гаджієва та ін.).

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. *Арон Р.* Мир і війна між націями. — К., 2000.
2. *Бек У.* Что такое глобализация? — М.: Прогресс — Традиция, 2001.
3. *Бжезинський З.* Велика шахівниця. — К., 2000.
4. *Бжезинський Зб.* Выбор. Глобальное господство или глобальное лидерство. — М., 2004.
5. *Бозатуров А. Д., Косолапов Н. А., Хрусталиев М. А.* Очерки теории и политического анализа международных отношений. — М., 2002.
6. *Гаджиев К. С.* Введение в геополитику. — М., 2002.
7. *Давыдов Ю. П.* Норма против силы. Проблема мироурегулирования. — М., 2002.
8. *Делягин М. Г.* Мировой кризис: Общая теория глобализации. — М., 2003.
9. *Кеннеди П.* Вступая в двадцать первый век / Пер. с англ. — М., 1997.
10. *Дугин А.* Основы геополитики. — М., 1998.
11. *История политических и правовых учений* / Под ред. В. С. Нерсесянца. — М., 2001.
12. *Киссинджер Г.* Дипломатия. — М., 1999.
13. *Киссинджер Г.* Нужна ли Америке внешняя политика? / Пер. с англ. — М., 2002.
14. *Колосов В. А., Мироненко Н. С.* Геополитика и политическая география. — М., 2002.

15. *Лукашук И. И.* Глобализация, государство, право. XXI век. — М., 2000.
16. *Мадиссон В. В., Шахов В. А.* Політологія міжнародних відносин. — К., 1997.
17. *Мальський М., Мацяк М.* Теорія міжнародних відносин. — Львів, 2002.
18. *Мировая политика: теория, методология, прикладной анализ /* Отв. ред. А. А. Кокошин, А. Д. Богатуров. — М., 2005.
19. *Международные отношения: социологические подходы /* Рук. авт. кол. проф. П. А Цыганков. — М., 1998.
20. *Многоликая глобализация /* Под ред. П. Бергера, С. Хантингтона. — М.: Аспект Пресс, 2004.
21. *Павленко Ю. В.* История мировой цивилизации. Философский анализ. — К., 2004.
22. *Панарин А. С.* Политология. — М., 2002.
23. *Панарин А. С.* Глобальное прогнозирование. — М., 2000.
24. *Пахомов Ю. Н., Крымский С. Б., Павленко Ю. В.* Пути и перепутья современной цивилизации. — К., 1998.
25. *Современные международные отношения и мировая политика /* А. В. Торкунов, И. Г. Тюлин, А. Ю. Мельвиль и др.: МГИМО МИД России. — М., 2004.
26. *Сорос Дж.* Кризис мирового капитализма / Пер. с англ. — М., 1999.
27. *Теория международных отношений на рубеже столетий /* Под ред. К. Буса, С. Смита. — М., 2002.
28. *Тойнби А.* Постигание истории. — М., 1991.
29. *Уткин А. Й.* Глобализация: процесс осмысления. — М., 2001.
30. *Уэбстер Ф.* Теории информационного общества / Пер. с англ. — М., 2004.
31. *Философия истории: Антология.* — М., 1995.
32. *Фукуяма Ф.* Великий разрыв. — М., 2003.
33. *Фукуяма Ф.* Конец истории? // США. Экономика, политика, идеология. — 1990. — № 5.
34. *Фукуяма Ф.* Наше постчеловеческое будущее: Последствия биотехнологической революции. — М., 2004.
35. *Хантингтон С.* Столкновение цивилизаций. — М., 2003.
36. *Хантингтон С.* Политический порядок в изменяющихся обществах / Пер. с англ. — М., 2004.

37. Хантингтон С. Кто мы?: Вызовы американской национальной идентичности / Пер. с англ. — М., 2004.
38. Хонин В. Н. Теория международных отношений. Общая часть. — К.: Академ-Пресс, 2005.
39. Цыганков П. А. Международные отношения. — М., 1996.

Додаткова

40. Цыганков П. А. Теория международных отношений. — М., 2002.
41. Шергин С. О. Міжнародна система, безпека і глобальний розвиток: Конспект лекцій. — К., 1996.
42. Яковец Ю. В. Глобализация и взаимодействие цивилизаций. — М., 2003.
43. Ялі М. Х. Цивілізаційна парадигма в дослідженні системи міжнародних відносин // Дослідження світової політики: Зб. наук. пр. — Вип. 31. — К.: ІСЕМВ НАН України, 2005.
44. Ялі М. Х. Неусвідомлена революція, або вплив інформаційних технологій на суспільні відносини в умовах глобалізації // Політика і час. — 2006. — № 5.
45. Ялі М. Х. Після Версаля, Ялти і Потсдама. Або дещо про трансформації світового порядку // Політика і час. — 2006. — № 7–8.
46. Ялі М. Х. Трансформація Ялтинско-Потсдамського миропорядка в епоху глобалізації // Вторая мировая война: человек, общество, государство: Материалы международной научной конференции (Крым, Ялта, Ливадийский дворец-музей, 11–12 мая 2006). — Симферополь, 2006.
47. Bell D. The Coming of Post – Industrial Society: A Venture in Social Forecasting. — New York: Basic Books, 1999.
48. Gilpin R. War and Change in World Politics. — N. Y., 1981.
49. Kaplan M. System and Process in International Politics. — N. Y., 1957.
50. Mearscheimer J. The False Promise of International Institutions // International Security. — Winter 1994/95. — Vol. 19. — № 3.
51. Nye J., Jr. Soft Power. The Means to Success in World Politics. — N. Y., 2004.
52. Rosenau J. Turbulence in World Politics. — L., 1990.
53. Rosenau J. The Study of World Politics. — Vol. 1. — L.; N. Y., 2006.

54. *Wagner H.* What Was Bipolarity? // International Organization. – Winter 1993. – № 47.
55. *Waltz K.* Theory of International Politics. – Reading, Mass., 1979.
56. *Waltz K.* The Emerging Structure of International Politics // International Security. – Fall 1993. – Vol. 18. – № 2.
57. *Wohlgorth W.* The Stability of Unipolar World // International Security. – Summer 1999. – Vol. 24. – № 1.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	3
Тематичний план дисципліни “Теорія міжнародних відносини”	4
Зміст дисципліни “Теорія міжнародних відносини”	5
Теми контрольних робіт	10
Питання для самоконтролю.....	11
Список літератури	14

Відповідальний за випуск *А. Д. Вегеренко*
Редактор *Т. М. Тележенко*
Комп'ютерне верстання *О. М. Рибачук*

МАУП

Зам. № ВКЦ-2867

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП